
Dokumentacja programu studiów
na określonym kierunku, poziomie i profilu

Spotkanie dla rad programowych kierunków
3 kwietnia 2019

Podstawowe akty prawne (zewewnętrzne)

- Ustawa z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668), dalej PSWiN
- Ustawa z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669), dalej PWPSWiN
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. poz. 2153,2245)
- Rozporządzenie MNiSW z dnia 20 września 2018r. W sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. poz.1818)
- Rozporządzenie MNiSW z dnia 28 września 2018r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861), dalej Rozporządzenie w sprawie studiów
- Rozporządzenie MNiSW z 14 listopada 2018r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. poz. 2218)

<http://www.ur.edu.pl/ksztalcenie/jakosc-ksztalcenia/akty-prawne/akty-prawne-zewnetrzne>

Polska Rama Kwalifikacji (Ustawa o ZSK)

- **PRK** to „opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom europejskich ram kwalifikacji (...), sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach, ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych”.
- „Polska Rama Kwalifikacji służy do klasyfikowania kwalifikacji włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji według poszczególnych poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji”.
- <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl/>

Polska Rama Kwalifikacji (Ustawa o ZSK)

- Art.5, ust.2 Ustawy o ZSK
- 2. Ogólne charakterystyki efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach Polskiej Ramy Kwalifikacji obejmują:
  - 1) uniwersalne charakterystyki poziomów 1-8 pierwszego stopnia
  - 2) charakterystyki poziomów 1-8 drugiego stopnia, stanowiące rozwinięcie uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia, które obejmują:
    - a) .....
    - c) charakterystyki poziomów 6-8 drugiego stopnia dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4.

6 poziom PRK dotyczy studiów pierwszego stopnia

7 poziom PRK – dotyczy studiów drugiego stopnia i JSM

Polska Rama Kwalifikacji

Zgodnie z ustawą PSWiN efekty uczenia się określone w programie studiów powinny uwzględniać :

- 1) **uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia** określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji,
- 2) **charakterystyki drugiego stopnia** określone w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy (Rozporządzeniu MNiSW z 14 listopada 2018r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji)

Charakterystyki drugiego stopnia stanowią rozwinięcie opisów zawartych w uniwersalnych charakterystykach, wobec powyższego wystarczy kierunkowe efekty odnieść do charakterystyk drugiego stopnia (z Rozporządzenia MNiSW)

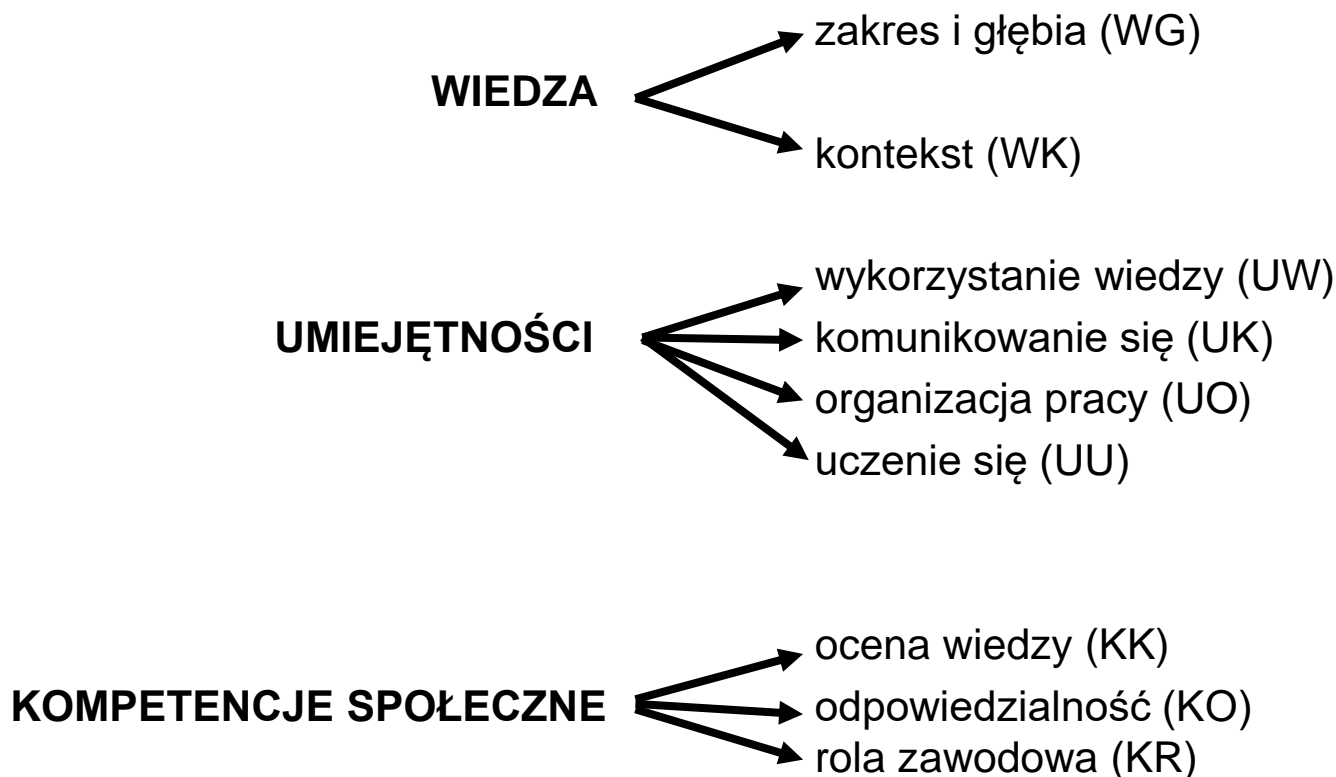
Uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia na poziomie 6 (w Ustawie o ZSK)

WIEDZA		UMIEJĘTNOŚCI		KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
ZNA I ROZUMIE		POTRAFI		JEST GOTÓW DO:	
P6U_W	<p>w zaawansowanym stopniu – fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi</p> <p>różnorodne, złożone uwarunkowania prowadzonej działalności</p>	P6U_U	<p>innowacyjnie wykonywać zadania oraz rozwiązywać złożone i nietypowe problemy w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach</p> <p>samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie</p> <p>komunikować się z otoczeniem, uzasadniać swoje stanowisko</p>	P6U_K	<p>kultywowania i upowszechniania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i poza nim</p> <p>samodzielnego podejmowania decyzji, krytycznej oceny działań własnych, działań zespołów, którymi kieruje, i organizacji, w których uczestniczy, przyjmowania odpowiedzialności za skutki tych działań</p>

Uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia na poziomie 7 (w Ustawie o ZSK)

WIEDZA		UMIEJĘTNOŚCI		KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
ZNA I ROZUMIE		POTRAFI		JEST GOTÓW DO:	
P7U_W	<p>w pogłębionym stopniu wybrane fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi, także w powiązaniu z innymi dziedzinami</p> <p>różnorodne, złożone uwarunkowania i aksjologiczny kontekst prowadzonej działalności</p>	P7U_U	<p>wykonywać zadania oraz formułować i rozwiązywać problemy, z wykorzystaniem nowej wiedzy, także z innych dziedzin</p> <p>samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie</p> <p>komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców, odpowiednio uzasadniać stanowiska</p>	P7U_K	<p>tworzenia i rozwijania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i życia</p> <p>podejmowania inicjatyw, krytycznej oceny siebie oraz zespołów i organizacji w których uczestniczy</p> <p>przewodzenia grupie i ponoszenia odpowiedzialności za nią</p>

Charakterystyki drugiego stopnia (w Rozporządzeniu)

Przykładowe charakterystyki drugiego stopnia (w Rozporządzeniu)

KATEGORIE	KATEGORIE OPISOWE	KOD	Poziom 6
Wiedza: absolwent zna i rozumie	Zakres i głębia / kompletność perspektywy poznawczej i zależności	P6S_WG	w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowanie praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem
	Kontekst – uwarunkowania i skutki	P6S_WK	<p>fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji</p> <p>podstawowe ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu zasady ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego</p> <p>podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości</p>

Przykładowe charakterystyki drugiego stopnia (w Rozporządzeniu)

KATEGORIE	KATEGORIE OPISOWE	KOD	Poziom 6
Umiejętności: absolwent potrafi	Wykorzystanie wiedzy / rozwiązywane problemy i wykonywane zadania	P6S_UW	<p>wykorzystywać posiadaną wiedzę</p> <ul style="list-style-type: none"> – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez : - właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, - dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych <p>wykorzystywać posiadaną wiedzę:</p> <ul style="list-style-type: none"> -formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów – w przypadku profilu praktycznego
	Komunikowanie się / odbieranie i tworzenie wypowiedzi, upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym i posługiwanie się językiem obcym	P6S_UK	<p>komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii</p> <p>brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich</p>

Istotne

Efekty kierunkowe powinny uwzględniać **wszystkie** charakterystyki drugiego stopnia PRK właściwe dla danego poziomu (konieczność uzyskania przez absolwenta kwalifikacji **pełnej**).

Akty prawne wewnętrzne

- **Uchwała nr 413/02/2019** Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 28 lutego 2019r. w sprawie wytycznych dotyczących projektowania programów studiów wyższych w Uniwersytecie Rzeszowskim
- **Zarządzenie nr 12/2019** Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 7 marca 2019r. w sprawie określenia szczegółowych zasad dotyczących projektowania programów studiów pierwszego, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich oraz sporządzania ich dokumentacji w Uniwersytecie Rzeszowskim

Załącznik nr 1.1 – Ogólne informacje o kierunku studiów

Załącznik nr 1.2 – Opis zakładanych efektów uczenia się

Załącznik nr 1.3 - Charakterystyka i warunki realizacji programu studiów

Załącznik nr 1.4 - Matryca efektów uczenia się

Załącznik nr 1.5 – Sylabus przedmiotu

Wzór harmonogramu studiów - propozycja

<http://www.ur.edu.pl/ksztalcenie/jakosc-ksztalcenia/akty-prawne/akty-prawne-wewnetrzne>

§ 3 Uchwały Senatu UR nr 413/02/2019

1. Projektując program studiów, należy uwzględnić w szczególności:
  - 1) koncepcję kształcenia, w tym związek studiów ze strategią uczelni;
  - 2) zakres prowadzonych badań naukowych w dyscyplinie związanej z kierunkiem studiów, kompetencje i doświadczenie osób przewidzianych do realizacji programu studiów;
  - 3) możliwości finansowe realizacji programu studiów;
  - 4) charakter uczelni i jej otoczenia – tj. walory i niedostatki lokalnego rynku pracy oraz potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego;
  - 5) wymagania dotyczące warunków prowadzenia studiów określone w aktualnie obowiązujących przepisach;
  - 6) zakładane efekty uczenia się oraz sposoby ich weryfikacji;
  - 7) analizę zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz wnioski z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów studiów;
  - 8) potencjał techniczny uczelni, potrzebny do realizacji programu studiów.
2. W proces projektowania programu studiów powinni być włączeni interesariusze zewnętrzni (w szczególności przedstawiciele pracodawców).
3. Projektowanie programów podlega dokumentacji.

§ 8 Zarządzenia Rektora 12/2019 – ustalenia godzinowe

1. Łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia (licencjackich) wynosi nie więcej niż:
  - 1) **1900** – dla kierunków przypisanych do dziedziny nauk humanistycznych, dziedziny nauk społecznych,
  - 2) **2000** - dla kierunków przypisanych do dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych, dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej, dziedziny sztuki,
  - 3) **2200** – dla kierunków przypisanych do dziedziny nauk rolniczych, dziedziny nauk inżynierijno-technicznych,
  - 4) **2600** – dla kierunków przypisanych do dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinach – nauki medyczne i nauki o zdrowiu.

2. Łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych drugiego stopnia 4 semestralnych wynosi nie więcej niż:
  - 1) **900** – dla kierunków przypisanych do dziedziny nauk humanistycznych, dziedziny nauk społecznych,
  - 2) **1000** - dla kierunków przypisanych do dziedziny sztuki, dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej,
  - 3) **1100** – dla kierunków przypisanych do: dziedziny sztuki, dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych, dziedziny nauk rolniczych, dziedziny nauk inżynierijno-technicznych
  - 4) **1600** – dla kierunków przypisanych do dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu w zakresie dyscypliny : nauki medyczne, nauki o zdrowiu, z wyłączeniem kierunku fizjoterapia, dla którego łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych wynosi **1700**.

Zarządzenie Rektora 12/2019 – ustalenia godzinowe

c.d.

4. Na studiach stacjonarnych jednolitych magisterskich łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych jest nie większa niż **2800** na kierunku prawo oraz **4000** na kierunku grafika.
5. W przypadku kierunku przypisanego do więcej niż jednej dziedziny uwzględnia się łączną liczbę godzin zajęć dydaktycznych jaka została określona dla dziedziny/dyscypliny wiodącej.

§10

1. W ramach kierunku studiów pierwszego stopnia uprawniającego do uzyskania **kwalifikacji inżyniera**, łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych nie może przekraczać **2400** godzin.
2. ....
3. Liczba godzin zajęć dydaktycznych na kierunkach studiów, dla których zostały określone standardy kształcenia na podstawie art. 68 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* jest zgodna ze standardami kształcenia dla tych kierunków.

Zarządzenie 12/2019 – praktyki (§ 14)

3. Praktyki zawodowe projektuje się w ramach liczby punktów ECTS przewidzianych dla programu studiów.
4. Minimalny wymiar praktyk dla studiów **o profilu praktycznym**:
  - 1) **pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich** wynosi **6 miesięcy** (720 godz. i 30 pkt. ECTS),
  - 2) **drugiego stopnia** wynosi **3 miesiące** (360 godz. i 15 pkt. ECTS).
1. Minimalny wymiar praktyk dla studiów **o profilu ogólnoakademickim pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich** wynosi **3 tygodnie** (90 godz. i 4 pkt. ECTS). Na studiach drugiego stopnia o uwzględnieniu praktyk studenckich w programie studiów decyduje rada jednostki.
2. Zasad określonych w ust. 4 i 5 nie stosuje się w przypadku programów studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, dla których uwzględnia się wymiar praktyk określony w standardach kształcenia.

§ 12 Zarządzenia Rektora 12/2019 (przedmioty ogólnego kształcenia)

- 2) Minimalna liczba godzin oraz pkt. ECTS w zakresie nauki języka obcego nowożytnego odpowiednio na studiach stacjonarnych /niestacjonarnych wynosi:
  - a) 120/72 godz. i 8 pkt. ECTS w przypadku studiów pierwszego stopnia,
  - b) 60 /36 godz. i 4 pkt. ECTS w przypadku studiów drugiego stopnia,
  - c) 180/108 godz. i 12 pkt. ECTS w przypadku jednolitych studiów magisterskich.
- 3) Program studiów może przewidywać naukę drugiego języka obcego, za który przypisuje się odpowiednią liczbę pkt. ECTS.
- 4) W przypadku, kiedy program studiów uwzględnia co najmniej dwa języki obce, jako język prowadzonych studiów, dopuszcza się możliwość realizacji lektoratu z języka obcego nowożytnego na poziomie A2 ESOKJ na studiach pierwszego stopnia oraz na poziomie B1 ESOKJ – na studiach drugiego stopnia.
- 5) Zajęcia z **wychowania fizycznego** realizowane są na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich w wymiarze **60 godz.** Zajęciom z wychowania fizycznego **nie przypisuje się punktów ECTS.**
- 6) Program studiów uwzględnia przedmiot realizowany w ramach **zajęć ogólnouczeniowych** z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych, **w wymiarze 30 godzin wykładów na studiach stacjonarnych i 18 godzin wykładów na studiach niestacjonarnych na każdym poziomie kształcenia, za który przypisuje się 2 pkt. ECTS.** Zasady realizacji przedmiotów ogólnouczeniowych określa Zarządzenie Rektora.

§ 12 Zarządzenia Rektora 12/2019 (c.d.)

- 7) Program studiów powinien przewidywać obowiązek odbycia kursu w zakresie **bezpieczeństwa i higieny pracy**. Szczegółowe zasady odbywania kursu określa odrębne zarządzenie Rektora.
- 8) Program studiów powinien przewidywać treści z zakresu **ochrony własności intelektualnej**. Minimalna liczba pkt. ECTS, którą student musi uzyskać, aby osiągnąć efekty uczenia się z zakresu ochrony własności intelektualnej wynosi 1 na każdym z poziomów kształcenia.
- 9) Program studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich uwzględnia zajęcia z **technologii informacyjnej** w wymiarze **co najmniej 15 godzin na studiach stacjonarnych oraz 9 godzin na studiach niestacjonarnych, za które przypisuje się minimum 1 pkt ECTS**. Zajęcia powinny obejmować treści kształcenia z zakresu zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.
- 10) Zasady odbywania szkolenia bibliotecznego określa odrębne zarządzenie Rektora.

DOKUMENTACJA PROGRAMU STUDIÓW

§ 17

Dokumentacja programu studiów dla kierunku studiów na określonym poziomie i profilu kształcenia obejmuje:

1)Ogólne informacje o kierunku studiów (Załącznik nr 1.1),

2)Opis zakładanych efektów uczenia się (Załącznik nr 1.2),

3)Charakterystyka i warunki realizacji programu studiów (Załącznik nr 1.3),

4)Harmonogram studiów stacjonarnych/ niestacjonarnych.

5)Sylabusy przedmiotów (Załącznik nr 1.5)

6)Pozostałe dokumenty:

a)matryca efektów uczenia się określająca relacje pomiędzy kierunkowymi efektami uczenia się i efektami uczenia się zdefiniowanymi dla poszczególnych przedmiotów (Załącznik nr 1.4),

b)wykaz zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów, uwzględniających udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności – w przypadku profilu ogólnoakademickiego lub wykaz zajęć kształtujących umiejętności praktyczne – w przypadku profilu praktycznego,

- c. udokumentowanie dla studiów stacjonarnych, że co najmniej połowa punktów ECTS objętych programem studiów jest uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób realizujących zajęcia i studentów,
- d. udokumentowanie, że program studiów umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% punktów ECTS,
- e. sposób uwzględnienia wyników monitorowania karier absolwentów,
- f. sposób uwzględniania wyników analizy zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz sposób współdziałania z interesariuszami zewnętrznymi,
- g. umowy z instytucjami, w których studenci odbywają obowiązkowe praktyki zawodowe.

Dokumentacja programu wymagana na Senat

Określona w załącznikach:

Załącznik 1.1 (ogólne informacje o kierunku)

Załącznik 1.2 (opis zakładanych efektów uczenia się)

Załącznik 1.3 (charakterystyka i warunki realizacji programu studiów)

(harmonogram studiów po zatwierdzeniu przez radę jednostki przekazywany jest do akceptacji Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia w terminie do końca czerwca)

Dokumentacja programu przechowywana jest w jednostce

Dziękujemy za uwagę